

Електронски факултет Ниш

Понедељак, 1. септембар 2025. година

Комеморација проф. Др Братислава Миловановића

Професор Бата

Када је 20. августа стигла тужна вест, након неверице, бола и скрханости почела сам да пребирем по сећању, вибер порукама и сликама. Сетила сам се његове аутобиографије где сам, између осталог, написала: „Позитиван и духовит, упоран и неуморан, пожртвован и посвећен раду, хедониста када су у питању путовања и дружења, а поврх свега тога, ослонац и подршка породици, професор Бата је за мене био и остао једноставно инспирација“.

А онда су кренуле речи да куљају из мене које сам одмах ставила на папир. Пишући и пребирајући по сећању постала сам свесна да када сам први пут осетила његов стисак руке 1997. након примања плакете за завршетак прве године стуија, да је он тада имао година колико ја имам сада, а већ је био увелико успешан. Нисам ни помислила да бих икада могла да будем део његовог тима – толико је за мене био недодирљив и велики. Неколико година касније постао је мој ментор и током 22 године сарадње никада се у његовом присуству нисам осетила малом.

Тог 20. августа, у мени су се искристалисале три речи којима бих га описала:
Професор. Инспирација. Човек.

Таквог сам га ја познавала и зато вам данас нећу говорити о његовим професионалним успесима, већ о томе како се један Велики Бата понашао према нама малима и зашто његов одлазак представља немерљив губитак који осећамо свим срцем.

Био ми је ментор ког сам поштовала дубоко и искрено. Али, био је и више од тога. Био је неко ко је своју људскост показивао према било коме – без обзира на звање, образовање или друштвени статус. Био је учитељ опхођења према другима, наставник сагледавања особе са више страна, професор налажења решења на обострано задовољство. Примером нам је показивао лекције које се не уче на факултету и које ниједна функција или фотеља не може променити јер нас је заправо учио упорности, честитости и достојанству.

Умео је да препозна вредност у сваком човеку, да му са поверењем повери задатак и пружи подршку. А његово „Имам поверења“ давало нам је крила. Имао је ретку способност да осети нечији карактер и поступи у складу с тим – ненаметљиво, људски, са пуно разумевања.

Био је сталожен, смирен, одмерен. Умео је достојанствено да изрази неслагање, да мирно укаже на неправду или пропуст, али и да опрости грешке младима – знајући да им је понекад само потребна подршка. Није био склон критици – већ сугестији. Није наређивао – већ предлагао. Није се љутио – већ давао очински савет.

Опраштао је и онима који то нису заслужили и иако је био свестан оног лошег у појединцима, није дозволио да га то затрује, а не ретко ми се чинило да је чак и наивно веровао да у њима ипак има људскости без обзира на њихове поступке – таквом човеку биле су незамисливе границе зла до којих неко може да иде. Зато је тако искрено наиван, али не и лакомислен, јер је веома добро знао са ким има посла, покушавао да умири страсти и умањи колатералну штету – да заштити блиске људе и од њих самих.

Имао је визију. Стално нове идеје. Мислио је неколико корака унапред и радовао се сваком новом потезу. Његов ум никада није одмарао – увек је радио на неком новом пројекту. Инспирисао је све око себе да буду бољи, вреднији, истрајнији. Његов начин комуникације био је такав да му је било немогуће рећи „не“ – јер вам је сваки задатак додељивао као да сте баш ви рођени за њега. Није штедео речи хвале – већ нас је њима подстицао да будемо бољи, а знао је и да препозна кад неко од нас посустаје – и да га подигне.

Сваки глас, свака идеја, сваки предлог од било кога са његове стране је био уважен, а не ретко и спроведен у дело. Ако бисте му се обратили за помоћ, никада не би рекао: „Не може!“, већ: „Видећу шта могу да учиним.“ Код њега није постојало „То је немогуће.“ већ „Размислићу.“. Од њега нисте могли чути „То нико пре није тако радио.“, већ „Хајде да пробамо.“.

Причало се за њега да је у приватном бизнису створио империју, али несумњиво је да је увек мислио и на малог човека у тој империји као на веома важну карику у ланцу без које она не би постојала. Колико је поштовао малог човека говори и чињеница да су га запослени млекаре Росица, након неопходног затварања поздравили аплаузом – није дозволио да им остане дужан, а потрудио се и да збрине и запосли све које је могао. Ето таква је људина био.

Са великим поштовањем је чувао сећање на своје уважене колеге, као што су Александар Маринчић, Александар Нешић итд., и организовао пригодне академске активности посвећене њима. Залагао се да чувено нишко име Владимир Јасић остане упамћено, предлажући да сала на факултету добије његово име, а ЕИ је сачувао од заборавља отворивши Музеј индустријске баштине где је изложено преко 200 ЕИ телевизора и радио апарата. Редовно је учествовао на Форуму напредних технологија, а прошле године је доделио и награде најбоље рангираним матурантима. На све је мислио. Међу последњим његовим иницијативама поменућу само његово залагање за изградњу споменика Николи Тесли, Михајлу Пупину и Милутину Миланковићу у Нишу – на жалост, болест га је у томе зауставила.

Често сам помињала за његова живота да је испоштовао сваког кога је могао, али он сам није имао „Бату“ који ће се сетити Бате, те је на пример морао сам да организује припрему специјалног издања Микроталасне ревије посвећеног 40-годишњици његовог рада. Пошто није навикао да неко њему указује такву част – занемео је када смо му на свечаној ТЕЛСИКС 2013 вечери, поводом 40 година рада и 65-ог рођендана, приредили изненађење и уручили поклон, а сутрадан нам у шали рекао да то више не радимо. А онда, 10 година касније, поводом 30 година постојања конференције ТЕЛСИКС, скоро да је заплакао када

је од нас примио плакету за његов немерљив допринос конференцији. И мало је да кажем да ми је драго да смо и ми Мали успели да га оставимо без текста.

Волео је да се фотографише – можда чак и више од мене. Можда смо се зато тако добро разумели, између осталог. А захваљујући томе имала сам и пуно материјала на располагању за данас, те стичем утисак као да је и о томе мислио. Када је морао да паузира са радом због короне, убрзо је нашао чиме ће се бавити – писањем монографије о свом лику и делу. Тиме, као да нас је припремао за све што је некада неминовно морало доћи и оставио нам невероватно богат материјал. Недавно нам је доставио и обимну колекцију књига, а као да је јуче било када смо паковали све те књиге из 320 када је отишао са факултета.

Као што нас ни тада није напустио, већ активно сарађивао са нама на различитим пољима, верујем да нас ни сада његов дух не напушта и да ће нам бити у мислима. Као одличан ментор научио нас је да умемо и без њега, али ћемо га и даље видети за катедром у 302, за сваким столом на прослави како наздравља чашом, за говорницом на неком скупу, а срдчан стисак руке остаће урезан у нама.

Његова биографија је неисцрпна и за дивљење. Али, радост у његовим очима када ми је рекао: „*Морам да частим – постаћу деда*“ – остаће урезана у мом срцу заувек. Као да је у том тренутку све што је постигао добило свој најдубљи смисао. Једва је дочекао да подели слике са својим унуком и да прича како је омиљенији од бака Миле.

Лично сам с њим сарађивала на различитим пољима и не знам ни сама чиме сам заслужила, али ми је једном приликом рекао: „*Знај да си посебна.*“ И не брините нити сам се ја уобразиала нити сам то злоупотребила, јер сам већ превише година имала, али тим речима открио ми је управо своју посебност. Верујем да су многи у његовом окружењу осетили слично, јер је у свима нама Малима видео Човека.

Када бих га питала: „*Како сте?*“ – увек је одговарао: „*Супер!*“ А ако бих ја на исто питање одговорила траљаво – критиковао би ме. Управо због њега и његове снаге, енергије и ведрине – и ја сам почела да одговарам „Супер“. И заиста сам се тако и осећала. У његовом присуству нисте се могли осећати немоћно и слабо, јер је увек одавао утисак да је жељени резултат постижан, само треба да не посустајемо.

И био је супер све до 29. марта када је послао поруку да има лоше вести, али да је у међувремену конкурисао за пројекат израде документарног филма. Завршио је са „Али, о томе касније“. Да, такав је био – ни болести није давао шансе да га надвлада нити нама да помислимо да ће ову битку изгубити. Већ сутрадан ми је написао: „*Поносан на тебе, а посебно на величанствено обраћање студентима, Поздрав Велика Тијана*“ – у тим речима сам још јасније видела његову величину као човека у правом значењу те речи. Јер, само заиста велики људи могу да уздигну другог човека.

Последњи пут сам га видела јуна на раскрсници, и то на блокираној раскрсници. Није могао да прође колима па их је паркирао и наставио са Милом до стана пешака. Насмешио

се и загрлио ме без имало љутње што блокирамо раскрсницу док он носи рак са собом и рекао „боримо се, идемо даље“.

Био је борбен и пун живота. Када је болест стигла, храбро је говорио о наставку започетих пројеката, јављао се након сваког циклуса терапије пун оптимизма – дајући нам свима наде да ћемо наставити са започетим активностима „када оздрави“ – другу опцију нисмо ни разматрали јер до сада са њим још ниједан пројекат није остао незавршен. Али, на жалост, опака болест била је јача. А ми се морамо заложити да све ово што је створио и оставио нама у аманет настави да живи у његово име.

Мој драги професоре, хвала Вам. Хвала за све савете, за лекције, корекције, сугестије, за захтеве да увек дамо више. За подршку, за осмех, подстицај, разумевање. Била ми је част познавати вас и немерљиво задовољство сарађивати са вама и учити од Вас.

Жао ми је што нисмо стигли још једном да се видимо. Да попијемо кафу у паркићу док стављамо на папир наредне кораке за реализацију. Жао ми је што ми телефон више неће исписивати проф Бата и што нећу чути Ваше „супер сам“. Оставили сте дубок, неизбрисив траг. И верујем да знате – недостајаће. А исто тако верујем да ћете и у Царству небеском бити супер.

Вечнаја памјат, мој драги Велики професоре.

У Нишу, 1.09.2025.год.

Тијана Димитријевић,

Асистент са докторатом на Електронском факултету Универзитета у Нишу

Доцент на Факултету инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу

Члан организационог одбора конференције TELSIKS

Секретар и члан националног Удружења за микроталасну технику, технологије и системе

Члан Удружења „ПРОМО ИбиНТ“